

Laiškai Markui apie Jėzų

Dvasinis gyvenimas
šiuolaikiniame pasaulyje

Henri Nouwen

KATALIKŲ
PASALIO
LEIDINIAI

Šeštas laiškas

Jėzus: paslėptasis Dievas

Balandžio 18 diena, penktadienis

Brangus Markai,

<...>

Žmogus, užmezgęs tikrai asmeninį santykį su Jėzumi, nepuls apie tai nuo stogų šaukti, bet slaptai išgyvens Dievo artumos džiaugsmą. Tau labai svarbu suvokti, kad galbūt didžioji Dievo darbo dalis gali taip ir likti nepastebėta. Šiais laikais yra nemažai pagarsėjusių šventųjų ar įtakingų krikščionių: Motina Teresė iš Kalkutos, vyskupas Romero iš Salvadoro, tėvas Pijus iš Italijos, Dorothy Day iš Niujorko. Tačiau ir mūsų laikais didžioji Dievo darbo dalis gali likti anapus scenos. Mūsų amžiuje, kai viešumas didžiulė vertybė, labai sunku suvokti ir priimti šią

paslaptį. Mes esame linkę manyti, kad dalyko svarba proporcinga apie jį žinančių ir kalbančių žmonių skaičiui. Toks įsitikinimas suprantamas, turint omenyje tai, kad didis žinomumas neretai reiškia didelius pinigus, o dideli pinigai – didelę valdžią ir galią. Pastarieji dalykai lengvai painiojami su svarba. Mūsų visuomenėje svarbos rodiklis neretai būna statistiniai parametrai: parduotų knygų skaičius, populiariausia knyga, turtingiausias žmogus, aukščiausias pastatas, brangiausias automobilis. Dabar, kai gyvename faktinės reklamos diktatūros sąlygomis, beveik nebeįmanoma patikėti, kad tai, kas iš tikro svarbu, gali vykti slapčiomis. Vis dėlto kai kurie nenuneigiami dalykai patvirtina šio teiginio tikrumą. Žmogaus gyvenimas prasideda gimdos slaptumoje, privačiai, šeimos aplinkoje nutinka kiti reikšmingiausi gyvenimo įvykiai, priimami lemtingi sprendimai. Daigas dygsta pasislėpęs tarp žemės grumstų, kiaušinis kalasi paslėptas lizde. Lygiai kaip kūrybai, taip ir atsivėrimui reikalinga uždara erdvė. Mes intuityviai jaučiame, kad visa, kas mus jaudina savuoju subtilumu, trapumu ir nesuterštu grožiu, bent kiek didesnė viešuma labai lengvai pažeistų. Tai įrodo žiniasklaida, po didina-

muoju stiklu bemat pakišanti asmeninio gyvenimo smulkmenas ar jautrias kūrybos proceso detales. Tai, kas šventa ir brangintina slaptumoje, neretai tampa pigu ir netgi vulgaru, kai ima cirkuliuoti masinės žiniasklaidos kanalais. Viešumas suvienodina, subanalina, neretai apskritai uždusina tai, į ką nukreipiamas jo prožektoriaus spindulys.

Daug didžiųjų protų ir sielų prarado savo kūrybinę galią kaip tik dėl to, kad per anksti ar per greitai išgarsėjo. Mes tai žinome ir jaučiame, bet esame linkę lengvai pamiršti, nes mūsų pasaulis nenuilsdamas kartoja melą: „Būti nežinomam reiškia būti nemylimam...“ Jei esi pasirengęs kliauti intuicija ir taip išsaugoti sveiką skepticizmą vyraujančios propagandos akivaizdoje, tau kur kas lengviau pavyks pastebėti slaptą Dievo dalyvavimą pasaulyje. Mane nuolat pribloškia tai, kad mūsų visuomenėje, kur siekiama maksimalaus viešumo, pokalbiuose apie Dievą atspirties tašku dažniausiai pasirenkama nuostata, kad Dievas turi save išteisinti. Neretai tenka girdėti sakančią: „Jei tas tavo Dievas iš tiesų yra, kodėl mūsų chaotiškame pasaulyje Jo visagalybė tokia nematoma?“ Dievas, sakytumėi, kviečiamas pasiaiškinti ir

pašaipiai provokuojamas bent kartą įrodyti, kad iš tiesų egzistuoja. Vėlgi, dažnai pasitaiko tokių pareiškimų: „Man nieko nereikia iš Dievo. Aš pats galiu puikiai pasirūpinti savimi. Niekuomet joks Dievas nepadėjo man spręsti problemų!“ Kartėlis ir sarkazmas, pastebimi tokiose ištarmėse, rodo, ko įprastai tikimasi iš Dievo: kad Dievas bent kiek rūpintųsi savo populiarumu. Žmonėms atrodo, kad Dievas taip pat turėtų jausti poreikį būti pripažintas.

Dabar pažvelkime į Jėzų, kuris atėjo, kad leistų mums pažinti Dievą, ir matome, jog populiarumas bet kuria įmanoma šio žodžio prasme yra būtent tai, ko Jis vengia. Gyvenimu ir veikla Jėzus nuolat liudija, kad Dievas atsiskleidžia slaptumoje. Tai skamba labai paradoksaliai, bet, priimdamas šį paradoksą ir galbūt netgi praktiškai jį taikydamas, tu kaip tik ir pasuki dvasinio gyvenimo keliu.

Turint omenyje slaptą Jėzaus atsiskleidimo būdą, galima kelti klausimą, ar tau įmanoma savarankiškai žengti pirmus žingsnius dvasinio tobulėjimo keliu? Manau, kad įmanoma, nes ta aplinkybė, kad Jėzus vengia viešumo, perša mintį, kad Jo paieškas dera pradėti vienatvėje. Nes būtent jo prigimtinė vienatvė,

Jo slaptuma reikalauja, kad, norėdamas su Juo susitikti, tu įžengtum į savąją.

Taigi, vėl grįžtame į savo širdies paslaptį. Širdis yra mūsų žmogystės centras. Čia gimsta giliausios išvalgos, kristalizuojasi nuojautos, emocijos ir sprendimai. Bet sykiu savo širdyje esame labiausiai atskirti nuo savęs pačių. Apie savo širdį žinome labai mažai arba nežinome beveik nieko ir nuolat jos šalinamės, tarytum bijotume. Intymiausi dalykai mus kartu ir labiausiai gašdina. Ten, kur labiausiai esame savimi, dažnai būname patys sau svetimiausi. Tai prieštarin-goji mūsų žmogystės dalis. Mes nesugebame pažinti savo paslėptosios ašies, taigi, dažnai ir gyvename, ir mirštame taip ir nesupratę, kas iš tiesų esame. Jei kartais savęs paklausiamo, kodėl galvojame, jaučiame ir elgiamės taip, o ne kitaip, neretai tiesiog nerandame atsakymo, ir tai rodo, kad savo pačių namuose faktiškai esame svetimšaliai.

Jėzus trokšta mus susitikti mūsų širdies vienumoje; būtent ten Jis nori, kad pažintume Jo meilę ir išsilaisvintume iš įvairiausių baimių. Taigi, savo širdies vienumoje mes galime ne tik pažinti Jėzų, bet per Jėzų pažinti ir save. Atidžiau apie tai pamąstęs, paste-

bėsi ryšį tarp tau beatsiskleidžiančios Dievo meilės ir vis aiškesnio savęs pažinimo. Kaskart, leisdamas Dievo meilei prisismelkti į tavo širdį, sykiu prarandi dalelę nerimo ir įtampos, o nusikratęs dalelę nerimo, pasijunti geriau save pažįstąs – ir nepalyginamai geriau pažįstamas mylinčio Dievo.

Vadinasi, kuo labiau išmoksti mylėti Dievą, tuo geriau išmoksti pažinti ir branginti save. Savęs pažinimas ir meilė sau yra Dievo pažinimo ir meilės Dievui vaisius. Dabar galbūt geriau supranti didįjį įsakymą: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visu protu [...] Mylėk savo artimą kaip save patį“ (Mt 22, 37–39). Visiškas širdies atvėrimas Dievui veda į meilę sau, kuri savo ruožtu mus įgalina tą pačią meilę skleisti visiems kitiems žmonėms. Širdies vienumoje pažinus paslėptąjį Dievo veikimą, šios dvasinės žinios padeda mums spinduliuoti meilę savajame gyvenime.

Visa tai reikalauja disciplinos. Dvasinis gyvenimas neatsiejamas nuo širdies ištvėmės. Disciplina – Jėzaus mokinystės ženklas. Tačiau tai nereiškia, kad tu turi kaip nors dirbtinai sunkinti savo gyvenimą; tiesiog turėtum savyje skirti vidinės erdvės, kurioje Dievas galėtų tave palytėti visa perkeičiančia meile.

Mes, žmonės, tokie trapiširdžiai, kad vargiai išgalime bent kiek ilgiau išlaikyti niekuo neužimtą širdies teritoriją, mums liguistai knieti užpildyti ją idėjomis, planais, pareigomis, užduotimis ir įvairia veikla.

Mane vis labiau stebina, kokie užguiti šiandien žmonės. Atrodo, jie tiesiog puldinėja nuo vieno streso prie kito. Jie praktiškai nebeturi galimybių pabūti vieni, ramūs ir iš tiesų laisvi, nes kiekvieną akimirką rūpinasi šimtais neatidėliotinų reikalų. Įnirtingai burbuliuojančiame reikalų katile prarandame sąlytį su gyvenimu. Mums vis atrodo, kad esame labai užsiėmę, nors nieko svarbaus, regis, nevyksta. Mes kupini įtampos, mūsų gyvenimas suspaustas, jame be galo sunku išskirti ir išsaugoti neužimtą erdvę, kurioje Dievo valia galėtų rasti kažkas radikaliai nauja.

Širdies disciplina padeda mums įsileisti Dievą į savo širdį ir pačiose esybės gelmėse jį pažinti. Tai padaryti nėra taip lengva; mes mėgstame būti šeiminkai savo namuose ir vengiame pripažinti, kad mūsų namai yra ir Dievo namai. Dievas trokšta būti drauge su mumis ten, kur mes iš tikrųjų gyvename, ir savosios meilės galia padėti mums tapti visaverte žmogiška būtybe. Dievo meilė yra reikli, netgi pavydi

meilė, ir kai leidžiame tai meilei prabilti, ji mus veda į tokias vietas, kurias paprastai esame linkę aplenkti.

Vis dėlto jaučiame, kad kiekvienas, įsileidęs Dievo meilę į savo širdį, ne tik tapo geresnis žmogus, bet ir reikšmingai prisidėjo prie to, kad pasaulis taptų geresnis. Tai mums byloja ir šventųjų gyvenimai. Taigi, raginu – padaryk savo širdyje vietos Dievui ir leisk jam tave globoti. Ten jūs galite būti vienu du su Dievu. Ten tavo širdis gali tiesiogiai kalbėtis su Dievo širdimi ir tenai, toje šventoje ir uždaroje erdvėje, užgims naujas žmogus. Jėzus pasakė Nikodemui: „Jei kas neatgims iš aukštybės, negalės regėti Dievo Karalystės“ (Jn 3, 3). Dievo Karalystę regėti įmanoma tik atgimus iš aukštybės, o toks atgimimas galimas tik intymioje bendrystėje su Dievu. Tokia bendrystė užsimezga giliausioje slaptumoje, bet jos aidai nusirita iki pasaulio pakraščių. Kur Dievo širdis kalba tavajai širdžiai, ten visa yra perkeičiama.

<...>

Turinys

Įžanga / 3

Pirmas laiškas. Jėzus: mūsų gyvenimo širdis / 7

Antras laiškas. Jėzus: Dievas, kuris išlaisvina / 17

Trečias laiškas. Jėzus: atjaučiantis Dievas / 33

Ketvirtas laiškas. Jėzus: žemyn besileidžiantis
Dievas / 57

Penktas laiškas. Jėzus: mylintis Dievas / 77

Šeštas laiškas. Jėzus: paslėptasis Dievas / 99

Septintas laiškas. Kaip klausytis Jėzaus / 119